

Kulturförvaltningen

Kulturnämnden

Handläggare:
Ehn Anna

Nämndinitiativ ”Öppna väggar för en öppen stad” från Ylva Larsdotter (V)

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

att kulturförvaltningens avdelning för offentlig konst, i enlighet med skrivelsens intentioner, återkommer senast i maj 2020 med förslag på förutsättningar för Uppsala kommun att uppföra och driva öppna väggar för graffiti, gatukonst och andra konstnärliga uttryck.

Sammanfattning

Med anledning av nämndinitiativet ”Öppna väggar för en öppen stad” föreslås att ett förslag till förutsättningar för tillskapandet av öppna väggar i Uppsala tas fram av kulturförvaltningen. Under de senaste åren har det till kulturförvaltningen även inkommit önskemål från invånare och aktiva graffitiföreningar om detta.

Ärendet

Vänsterpartiets nämndinitiativ ”Öppna väggar för en öppen stad” inkom under våren 2019. Skrivelsen efterfrågar ett uppdrag att utreda förutsättningar för möjliggörandet av öppna väggar för Uppsala. En så kallad ”öppen vägg”, är en yta för graffitikonst och andra konstnärliga uttryck exempelvis gatukonst. Det kan vara en fysisk plats för fria konstnärliga uttryck i det offentliga rummet och en plattform för såväl invånarens egna skapande som en del av samhällsutvecklingen, Uppsalas konstliv och stadens attraktivitet.

Uppsala kommun har under de senaste åren även fått önskemål från föreningsliv och invånare om en öppen, laglig vägg för graffiti och gatukonst. Under 2016 etablerade

föreningen en underavdelning i Uppsala. Föreningen GraffitiFrämjandet Uppsala har aktivt fört en dialog med kommunen via olika förvaltningar rörande frågan om öppna väggar. *GraffitiFrämjandet Stockholm* är en fristående ideell förening med filialer i olika delar av landet, såsom denna i Uppsala.

Avdelningen offentlig konst genomförde 2018 en omvärldsbevakning som resulterade i en förundersökning om förutsättningarna kring öppna väggar av öppna väggar nationellt. Omvärldsbevakning omfattade kommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö samt R9-kommunerna Gävle, Eskilstuna, Linköping, Norrköping, Jönköping, Örebro, Västerås och Södertälje. Även Umeå och Borås kommun var med i förundersökningen.

Undersökningen visade att pedagogisk verksamhet kopplad till en öppen vägg är viktig för långsiktighet, att ytan ska vara på en etablerad plats och i ett sammanhang. Vidare att trygghet är viktigt för att den öppna väggen ska vara tillgänglig ur ett jämlikt perspektiv. Sådana aspekter är bland annat goda förbindelser med lokaltrafik, trygga gång- och cykelvägar till platsen och närhet till toaletter och bra belysning.

I undersökningen fördes samtal med två ideella verksamheter Klotterklungan, en studiecirkel med kvinnliga graffitikonstnärer och GraffitiFrämjandet, ideell förening i Uppsala. De lyfte viktiga aspekter kring utmaningar som finns rörande jämlikhet och trygghetsskapande vid öppna väggar för kvinnor och icke-binära.

Undersökningen visade också att kommunen behöver utreda ansvar och kostnadsfördelning kring drift och underhållsaspekter Syfte, mål och målgrupp för en eller flera öppna väggar som i förekommande fall ska ägas och förvaltas av Uppsala kommun behöver specificeras. Även rutiner för hur kommunen hanterar kränkande budskap eller budskap som bryter mot svensk lag eller personangrepp behöver tydliggöras i ett förslag.

Avdelningen för offentlig konst föreslår att ta fram ett förslag på tänkbara platser, rutinbeskrivning, föra samråd förvaltningsövergripande inom kommunen kring investerings- samt driftsaspekter samt dialog med aktörer och invånare för att tydliggöra förutsättningar kring ett förslag för öppna väggar i Uppsala.

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Direktör, chef för kulturförvaltningen

Bilaga: Nämndinitiativ ”Öppna väggar för en öppen stad” från Ylva Larsdotter (V)

Öppna väggar för en öppen stad

Uppsala ska ha öppna väggar för gatukonsten. Som en kulturstad med stort utbud och som satsar på mångfald ska vi sträva efter att inkludera och skapa bredd i stadens konst. En bredd för både skapare och åskådare. Idag finns inga öppna väggar för gatu- och graffitikonst i Uppsala och för att bli en stad för alla behöver kulturen tillgängliggöras.

En öppen vägg är en yta där vem som helst får uttrycka sig. Det är en plats för graffiti och annan så kallad gatukonst. Konstformer som idag saknar goda möjligheter att finnas, utvecklas och bidra till Uppsala. Det är också som så att gatukonst kan lyftas som turistmål och bidragande till en stads identitet, exempelvis görs detta i vår egna lokaltidning UNT.¹

Graffiti är idag en stor konstart som växer i Sverige och världen. Vi borde ta vara på detta intresse och enorma potential. Som ett av många exempel kan konstnären Banksy nämnas som är en av världens mest allmänt kända konstnär idag.² Det finns dessutom stora möjligheter till ökat konstnärligt intresse och folkbildning inom konst. Detta skulle nå många invånare, flera som vanligtvis inte tar del av kulturutbudet i Uppsala. Vidare skulle det även berika vår redan befintliga kultur och öka mångfalden i den offentliga konsten.

Öppna väggar skulle också erbjuda nya kontaktytor mellan såväl konstnärer som mellan invånare som vill ta del av konsten. Kontaktytor skulle vara öppna för alla och ge inspiration i likhet med vår övriga offentliga konst. Kanske skulle arbetet med öppna väggar till och med stärka kommunens möjlighet att bli Europas kulturhuvudstad 2029?

Ett kortare tillägg för att bemöta en vanlig fördom och motargument är att öppna väggar verkar, tvärt emot vad många tror, minska klottret. Snarare är öppna väggar något som flera lyfter som en möjlighet för deras kreativitet och att dessa främjar social interaktion.³

Slutligen finns det redan en hel del öppna väggar på en mängd orter i Sverige. För att nämna några: Stockholm, Malmö, Västerås, Knivsta, Helsingborg och Lund.⁴ Öppna väggar är alltså både möjligt och en självklarhet i en stad av Uppsalas storlek. Det är dags för Uppsala att bygga öppna väggar för en att bli en öppen stad. En öppen vägg gör Uppsala till en stad för alla.

För vidare läsning och fördjupning läs: http://graffitiframejandet.se/content/1-om-gf/4-ladda-ner/oppnavaggar_20150504.pdf⁵

Förslag till beslut:

att kulturnämnden uppdrar kulturförvaltningen att i enlighet med skrivelsen intentioner utreda och återkomma senast i maj 2020 med förslag på var Uppsala kommun kan uppföra och driva öppna väggar.

Källor:

1. Pihl, Anders, (2019) Den italienska stövelns försummade tå, Upsala Nya Tidning, 2019-03-10
2. Street Art Bio, About Banksy Biography, <http://www.streetartbio.com/banksy> [hämtad: 2019-03-14]
3. Urban utveckling, (Slutrapport till Brå) Fri konstnärlig plattform eller sanktionerad brottskultur? - Utvärdering av öppna graffiti väggar som möjlig brottsprevention, Stockholm: Urban Utveckling och Samhällsplanering AB, 2016, går att se här: https://www.bra.se/download/18.37179ae158196cb1728b25a/1495110021838/2014_0144_Utv%C3%A4rdering+av+lagliga+graffiti%C3%A4ggar.pdf
4. Graffiti främjandet, Lista över städer, <http://graffitiframjandet.se/oppna-vaggar/lista-stader-vaggar> [hämtad: 2019-03-14]
5. Graffiti främjandet m.fl., Öppna väggar - För främjande av kultur och demokrati, går att se här: http://graffitiframjandet.se/content/1-om-gf/4-ladda-ner/oppnavaggar_20150504.pdf

Artemis Lumarker
Vänsterpartiet

Ylva Larsdotter
Vänsterpartiet

